

Uvodna riječ urednika

Poštovani čitateljice i čitatelji, pred vama je zadnji broj Holona u ovoj godini, koji smo kao što je i najavljeno temeljno posvetili psihoanalizi (u najširem značenju pojma). Tako, odmah nakon uvodnika, i ove godine, temat otvara karikatura, zapravo malo umjetničko djelo, akademske umjetnice Sandre Radić Parać, kojoj se i ovom prilikom zahvaljujem na njezinom vrijednom prilogu.

Prvi tekst ovoga temata čini prilog (jezično smo ga standardizirali) što nam ga je poslala slovenska filozofkinja prof. dr. sc. Eva D. Bahovec, a kojim pridonosi filozofijskom iščitavanju psihoanalize, odnosno problematiziranju nekih bitnih stavki odnosa psihoanalize i feminizma. Sljedeći je rad (također smo ga prilagodili hrvatskom jeziku) također iz Slovenije, u njemu filozof i izv. prof. dr. sc. Peter Klepec problematizira odnos između teorije Jacquesa Lacana i Gillesa Deleuzea, odnosno, nasuprot uobičajenih raskoraka u promišljanjima dvaju spomenutih mislitelja, kolega u svojem tekstu usmjerava na poveznice između nekih njihovih koncepata. Zatim doc. dr. sc. Katarina Peović Vuković u radu »Razumjeti razgovor strojeva: Heideggerova ontologija prisuća nasuprot Lacanovu anti-humanizmu« propituje strojnu inteligenciju i subjektivnost, odnosno ljudsku komunikaciju. Nadalje, magistar Ante Jerić ponudio je prilog u kojem problematizira psihoanalitički model uzročnosti Chaterine Malabou i naznačuje zbog čega smatra da je psihoanaliza i danas aktualna. Ovdje bih posebno pohvalio mladoga kolegu jer, iako mu je ovo prvi znanstveni rad, tekstom je pokazao kvalitetno vladanje problematikom, suvisao stil kao i određen nivo kritičnosti, koju u Holonu posebice cijenimo. Nakon toga dolazi tekst književnika i izv. prof. dr. sc. Maria Vrbanića u kojem predstavlja (mislim da je to prvi put u Hrvatskoj), ali i problematizira rad Paul Beatriz Preciado, odnosno iznosi neke svoje kritičke odmake od njezina koncepta. Sljedeći je rad filmskog kritičara i doc. dr. sc. Dejana Durića koji u svojem tekstu prikazuje Freudovo problematiziranje homoseksualnosti, u kontekstu *Tri rasprave o seksualnoj teoriji* te procesa edipacije, kao i pojedina tumačenja Freudovih stavova o navedenoj temi. Nakon

toga, doktorand na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu Maroje Višić u tekstu koji prilaže usmjerava na određena Marcuseova iščitavanja i nadogradnju aspekata Freudove psihoanalize, ali i prikazuje odnosno na neki način problematizira kritiku pojedinih Marcuseovih kritičara. Naposljetku, književnica i dr. sc. Jadranka Brnčić u prilogu koji nam je poslala podsjeća na neke temeljne stavke Ricœurova iščitavanja Freudove psihoanalize.

U svakom slučaju, svim se navedenim kolegicama i kolegama zahvaljujem što su se odazvali, ili sami javili, pozivu da priložima pridonese ovome broju što smo ga posvetili psihoanalizi. No, ovdje bih, barem ukratko, skrenuo pažnju i na jedan, zapravo, nevjerojatan slučaj, što se dogodio prilikom pripreme ovoga temata tj. dijela što podliježe ekspertnoj recenziji. Naime, jednoj sam osobi, koju neki u Hrvatskoj smatraju meritornom za teorijsku psihoanalizu (upravo sam joj zato i pružio privilegiju pozvavši je na sudjelovanje u tematu), poslao ekspertnu recenziju njezina rada, ali ona ne samo što gotovo mjesec dana nije ništa odgovorila, zahvalila se i sl. nego je (kako su mi to javili, neki šokirani nivoom, dok drugi puni cinizma i sprdnje spram takva čina) na svojem Facebook profilu pokrenula svojevrsni linč recenzentske osobe, pri tome obmanjujući svoje FB prijatelje/ice pukim lažima, konstrukcijama, djelomičnim tj. izvan konteksta prikazima dijelova recenzije itd. kao i omalovažavajući naš časopis. Takvo je što ne samo sramotno nego i žalosno, posebice što dolazi od osobe koja je i edukatorica. Naime, s recenzijom se ljudi ne moraju slagati, ali tada se uzvratiti s protuargumentima ili se naprosto povuče rad. Očito je kako dotična osoba na ekspertnu recenziju nije imala nikakve argumente, pa bi se moglo zaključiti kako se tu vjerojatno radi o pukoj nesigurnosti, frustracijama, taštini itd., a što ju je i nagnalo na takvu neprimjerenu reakciju, odnosno da potraži podršku neupućenih. S druge strane, ovaj slučaj, između ostaloga, upozorava te dovodi u pitanje na koji su to način neki (koje kao porezni/e obveznici/e plaćamo) ostvarili najviša znanstvena i nastavna zvanja, budući da očito nisu navikli na akribijsku i kritičku recenziju (u konkretnom slučaju od ljudi iz područja psihoterapije odnosno kliničke prakse; naime, smatrao sam to potrebnim, jer se dotična teoretičarka u svojem radu dohvatila nečega što je temeljno stvar biomedicine (ne trebam posebno isticati koliko je nekima smiješno da se, sve slikovito, priča o plivanju, a nikada ne zapliva, te posebice dok se neplivač/ica u susretu s mišljenjem plivača/ica frustrira i počne

javno dramatizirati)). Dapače, u slučaju navedene osobe, dosta je simptomatično i to što je najviša nastavna i znanstvena zvanja ostvarila bez ijednoga (!) rada objavljenog u inozemstvu. Ali ipak, kolegica je na kraju, kojih mjesec dana od kada je dobila osvrte recenzije i dvadesetak dana od kada je pokrenula spomenutu FB »hajku«, povukla rad i to samo uz »argumentaciju« (*argumentum ad verecundiam*) da je svoju neopozivu odluku o povlačenju rada donijela nakon što su tekst pročitali najugledniji hrvatski psihoanalitičari. Eto, to je ono ružno što se dogodilo tijekom pripreme ovoga temata, ali, navedenom nevjerojatnom neetičnom slučaju usprkos, jasno je kako će Holon i dalje insistirati samo na kvaliteti i ozbiljnim recenzijama, i to nevezano tko su autori/ce radova.

No vratimo se na ono lijepo. Posebno mi je zadovoljstvo što u ovome broju imamo ekskluzivnu mogućnost objaviti poglavlje *Odredište pisma: Derrida i Lacan* iz knjige, u nastajanju, »*Sit sam dekonstrukcije*«: *Derridina ultraetika*, što je priprema naš vrsni filozof i prevoditelj Mario Kopic. Objava kolegine knjige, istovremeno na hrvatskom i talijanskom jeziku, planira se za sredinu sljedeće godine, dok ovdje priloženi esej nudi vrijedan prikaz odnosa nekih misli Jacquesa Derridaa i Jacquesa Lacana, odnosno pruža kvalitetan i jasan uvid Derridaova iščitavanja Lacana.

Nadalje, zahvaljujući prof. dr. sc. Ljiljani Filipović, u ovome broju Holona, a prikladno tematu, objavljujemo i prijevod verzije teksta (kliničkog slučaja), autorice psihoanalitičarke i kliničarke Gorane Bulat-Manenti, što je prvotno objavljen 2014. godine kao "Sous les décombres – le désir!" u 25. broju francuskog časopisa *La clinique lacanienne - revue internationale*, nakladnika Éditions érès, i to na stranicama 83. do 98., a zatim dijelom, i s dopunom drugim kliničkim slučajem (zataškavanjem židovskog podrijetla u obitelji jedne pacijentice), prezentiran 8. studenoga 2014. kao "Le poids du trauma sur le fantasme inconscient: clinique d'un effacement identitaire" na simpoziju *Trauma, Temps, Histoire* (*Trauma, Zeit, Geschichte*), što je od 7. do 9. studenoga 2014. godine održan u Beču, i to u zajedničkoj organizaciji sljedećih institucija: *Wiener Arbeitskreis für Psychoanalyse*, *Neue Wiener Gruppe/Lacan-Schule*, *Assoziation für die Freudsche Psychoanalyse* i *Espace analytique*. Sam tekst s francuskog je jezika prevela prof. dr. sc. Nadežda Čačinović, iako ne

znam francuski, vjerujem vrsno, posebice što ga je i gđa Gorana Bulat-Manenti autorizirala. U svakom slučaju, drago mi je da ovim prijevodom našoj javnosti pružamo priliku za uvid u izravno kliničko iskustvo temeljeno na lakanovskoj psihoanalizi, posebice što takvih radova na hrvatskom jeziku sasvim nedostaje kao i zato što je Lacanovo stvaralaštvo među našim teoretičarima/kama sve popularnije, ali i često, zbog nerazumijevanja odnosno, s jedne strane, nedostatka kliničkog iskustva ili, s druge strane, nepoznavanja filozofije (temeljno mislim fenomenologije, strukturalizma, dijalektike itd., ali i same frejdovske psihoanalize) profanirano (a da ne navodim slučajeve kada se nemušto »kemija« samo na temelju sekundarnih ili tercijarnih izvora). Naposljetku, svim se spomenutim kolegicama i ovom prilikom zahvaljujem što su nam omogućile objavu ovoga, za Hrvatsku, jedinstvenog priloga.

U Pjesničkom kutku ovaj put objavljujemo pjesme što nam ih je iz Sarajeva poslao mladi i vrijedni znanstvenik (psiholog) i književnik Selman Repišti. Odabrao sam tri pjesme iz kolegina ciklusa *Stilske vježbe u poeziji*, dok o njima nešto više iz stručnog pera književnika i profesora književnosti Dejana Đorđevića: »*Mudrost i hrabrost ne idu zajedno, ali idu mudrost i spremnost da se uradi nešto drugačije. Za ovu priliku to je eksperimentalna lirika, nastala na osnovu jezično-poetskih varijacija na opisivanje istog prizora (,Prosjak koji je umro kraj kontejnera'), Selmana Repištića po uzoru na Stilske vježbe Raymonda Queneaua. Tri pesme Elegično, Apostrofično i Olfaktivno, tri poetska stanja, tužno, iznenadno, mirisno, ,opserviraju' nad jednim prizorom. One formalno preslikavaju ritam života, koji se pojavljuje u novoj dimenziji, da buku i bes svakodnevnice ne opisuju, nego ih evociraju. Autor nastoji da tu realnost intezivira – da pokaže nemir, strast i opasnosti koje vrebaju iz prividne neuznemirenosti svakodnevnog života. Čitav niz kreativnih čitalačkih zahvata je neophodan da bi se otvorio put u novi svet percepcije i recepcije ponuđenih stihova.*«

Za Prozni kutak izabrao sam, ovom tematu naročito prikladnu, odličnu neobjavljenju kratku priču književnika Igora Stojakovića, a koju nam u nekoliko rečenica lijepo predstavlja mlada kroatologinja Marina Tkalčić: »*Igor Stojaković uvodi nas, kroz zanimljivu, grotesknu priču San snova, u nadrealnu i fantastičnu kafkijansku atmosferu začudne tjelesne metamorfoze glavnoga protagonista Avrama Molbenka. U realističnom je prikazu nerealnoga, začudnog*

scenarija jedini oblik prepoznavanja i prihvaćanja neljudskog izrazio protagonistov pas – Guriel – što nas, moguće je, upućuje na prepoznavanje ljudskosti jedino od strane animalnoga, unutar kojega protagonist na koncu i završava. Guriel je u jednom trenutku moguća naznaka Avramove (ponovne) prisutnosti u ‚(...) dobro poznatoj javi, stvarnosti kao takvoj, u kojoj je umrežen, premrežen, pečen, kuhan (a u snu je sirov, jako sirov)‘, što kritički ukazuje na činjenicu da stvarnost zapravo i nije idealna, a da je san (snova), koliko god začudan bio, moguća verzija eskapizma. Avramov se san u svojevrsnoj kronotopskoj petlji, ipak, nastavlja u psećoj utrobi. No, za razliku od Kafkine studije usamljenosti i otuđenosti koja po glavnog protagonista (animalno metamorfiziranog u velikoga kukca) završava smrću – autor nam u ovoj kratkoj priči s dozom ironičnosti, nudi mogućnost kreiranja vlastitih scenarija, mogućnost maštanja, ostavljajući kraj nedorečenim, san nezavršenim. ‚Ili ipak ne...‘«

U kontekstu Likovnog kutka, kao i za naslovnici ovoga broja, odlučio sam se, također sukladno tematu, za nekoliko upečatljivih nadrealnih slika akademske umjetnice Nadje Jovanović. Kao što je to naš običaj, o prikazanim slikama nešto više, u rubrici Likovne meditacije, na svoj jedinstven i vrijedan način progovara mladi i talentirani filozof Damir Đirlić.

Naposljetku doktorand pedagogije Nedim Čirić prilaže svoj prikaz knjige *Vrednovanje pedagoškog rada u školi: susret s metodičkom praksom* prof. dr. sc. Muhameda Omerovića, s Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, autora većeg broja radova iz pedagogije i ekologije.

Naravno, uz želju za ugodnim čitanjem, svima želim sve najbolje u 2016. godini.

Vanja Borš